

Гордана Живковић (1936–2019)

Просто нечујно, у Дому за стара лица у Књажевцу, 25. јануара 2019. године, преминула је Гордана Живковић, етнолог-музејски саветник, вишегодишњи директор Народном музеја у Зајечару. Растанак од тако енергичне особе, посвећене музејском раду, обавезује да се ода признање за њено ангажовање и допринос етнологији и у области заштите музејског наслеђа.

Гордана Живковић (рођ. Шаиновић) од оца Мила, рударског надзорника и мајке Јованке, домаћице, рођена је у Алексинцу 30. јануара 1936. године. Како стоји у њеном персоналном досијеу, након завршетка Филозофско-историјског факултета (група Етнологија) Универзитета у Београду 17. јуна 1961. године, са успехом је положила све испите прописане за стицање дипломе о завршеном факултету. Као дипломирани етнолог, исте године посао добија у Народном музеју у Бору, у коме почиње да развија свој теренски, стручни и научни рад. Каријеру наставља у Народном музеју у Зајечару и 1969. године добија потврду о положеном стручном испиту радника музејско-конзерваторске струке; 1974. године испуњава услове о врстама стручног рада, стручним називима и условима и начину стицања степена стручних назива радника у музејима, за степен назива виши кустос. Комисија за утврђивање испуњености услова за признавање вишег степена научног звања Заједнице музеја Србије додељује јој 1989. године звање музејски саветник.

У свом раду, исказивала је изузетно поштовање према народним рукотворинама, обичајима и веровањима. Бавила се материјалном, социјалном и духовном културом становништва Тимочке крајине, а посебно је била посвећена прикупљању грађе и проучавању традиционалне медицине.

Њени стручни радови, од којих ћемо навести неке, објављивани су у зборницима (Историја медицине, фармације и народне медицине: *Лековите воде Николичевске бање*, Музеја рударства и металургије: *Надгробни споменици из села Леновца*, *Предања о народном лечењу туберколозе у XIX и XX веку у околини Зајечара*, Етно-културолошком зборнику за проучавање културе источне Србије и суседних области: *Исцелитељска моћ култих извора манастира Тимочке крајине*, *Рударски дух у веровањима рудара Тимочке крјине*); бројним научним часописима (Гласник Етнографског музеја у Београду: *Народна медицина у Књажевцу и околини*, *Народна медицина у околини Зајечара у XX веку*, Гласник Етнографског института САНУ: *Помана*, *Митровске задушнице...*, Тимочком медицинском гласнику: *Заштитна улога сребра у народној медицини Тимочке крајине*, *Народно лечење неплодности код жена*, *Минералне воде Гамзиградске бање у народном лечењу*); у Етнолошким свескама: *Улога и положај жене у традиционалној породици*, *Верованја о народном лечењу алкохолозма код рудара Тимочког региона*, као и у часописима „Тимок“: *Збирка преслица етнолошког одељења Народног музеја у Зајечару*, „Баштиник“: *Мајчина душица-народни лек и „Развитак“: Железо-небески метал*, *Народна знања и веровања о лековитим својствима биљке оман*, *Манастир Суводол као место исцељења*.

Ангажованост и љубав према свом послу изражавала је и презентацијом предмета из фондуса збирки етнолошког одељења. Изложбе попут *Народна уметност Тимочке крајине*, *Бојење и шарање ускршњих јаја у Тимочној крајини*, *Градска ношња старог Зајечара* предстаљају је као аутора који је ишао испред свог времена.

Реализовала је више пројеката (*Етно-мотел код Гамзиградске бање*, *Етномедицинска истраживања источне Србије*, *Рударство кроз векове*), организовала, између осталог, међународни Симпозијум о здравственој култури *Здравље – мудрост тела* у сарадњи са Етнографским музејом из Видина (Бугарска) као и научне скупове у Народном музеју у Зајечару, на пример, скуп *Митологија балканских Словена*.

Својим образовањем, талентом и стручношћу допринела је идентитету града Зајечара; њеним залагањем Народни музеј у Зајечару добио је два депанданса – Радул-бегов конак, (један од споменика оријенталне архитектуре у овом крају; на спрату је смештена стална поставка о старом Зајечару, у приземљу је галерија у којој се, поред ликовних изложби, одвијају и други разноврсни програми) и Турску воденицу („Турска“ воденица у Зајечару обележила је простор и друштво у дугом временском периоду – како у архитектонском и друштвеном, тако и у технолошком и историјском смислу – и може се окарактерисати као индустријско наслеђе).

Посебно се истиче њен племенит однос и квалитетна сарадња са кустосима не само Народног музеја у Зајечару, већ и са кустосима и другим сарадницима из тадашње Југославије – амбасадорима, аташеима за културу, професорима Групе за етнологију Филозофског факултета у Београду, Етнографским институтом САНУ... Као изузетно одговорна особа, била је цењена и као посланик Народне скупштине осамдесетих година XX века.

Поред особеног шарма који је поседовала, као и веселог истраживачког духа, те одговорности према запосленима, мрежи сарадника и пријатељима, њена визија прогреса музеја представља оно што је чинило тако посебном.

Гордана Живковић је била директор Народног музеја у Зајечару од 1970. све до свог одласка у пензију 2001. године. Она је стварала музеј у Зајечару. Поставила темеље да постоји данас. И да има будућност.

Сузана Антић